

NAJAARSTREK IN 2002 OVER TELPOST NOORDHOUT

Een overzicht (deel 2)

Herman van den Bijtel

Roodstaarten en tapuiten

Er werden het afgelopen jaar slechts 14 *zwarte roodstaarten* gezien, waarvan 4 in september en 10 in oktober (laatste op de 22^e). Op zowel 28 september als 16 oktober werden er 3 gezien, op alle overige dagen 1 of 2.

Alle trekkende *gekraagde roodstaarten* op Noordhout worden waargenomen als ze van boomtop naar boomtop vliegen: het zijn echte boomhoppers. De exemplaren van deze nachttrekker die zich door het bos verplaatsen, onttrekken zich aan de aandacht van de waarnemers. Het aantal gekraagden dat wordt waargenomen is dan ook altijd laag en in sommige jaren worden ze zelfs helemaal niet gezien. Afgelopen najaar werden er 6 waargenomen, waarvan 5 op 5 en 7 september.

De meeste *paapjes* worden waargenomen als ze van grote hoogte ineens naar beneden komen zellen en gedurende enige tijd neerstrijken op of langs de akker. De laatste jaren zien we echter ook steeds vaker overvliegende vogels. Dat komt niet doordat er meer zijn, maar doordat we ze beter herkennen. Het afgelopen najaar werden er 21 uit de lucht geplukt, waarvan 5 in augustus en 16 in september (laatste op de 27e). Op 23 augustus en 2, 4 en 15 september werden er 3 op één dag gezien, op alle overige dagen 1 of 2.

Voor de *roodborsttapuit* geldt in grote lijnen hetzelfde als voor het paapje, zij het dat ze door hun model in de lucht iets makkelijker te herkennen zijn. Ook deze soort wordt de laatste jaren vaker gezien. In 2002 werden er 6 gezien: 1 in augustus, 4 in september en 1 in oktober (30^e). Er werd nooit meer dan 1 exemplaar op een dag gezien.

In 2002 werden er gelukkig weer meer *tapuiten* gezien dan in 2001. In totaal werden er 18 waargenomen, waarvan 1 in augustus, 15 in september en 2 in oktober (laatste op de 3^e). De beste dagen waren 12 en 16 september met 3 exemplaren.

Lijsters

Er werden het afgelopen najaar 70 *beflijsters* gezien. De trek begon deze herfst al vroeg: op 20 september vlogen de eerste drie exemplaren voorbij. Een eerste golfje deed zich voor op 27 en 28 september, een tweede grotere golf tussen 6 en 19 oktober. De laatste beflijster werd gezien op 19 oktober. De beste dagen waren 27 september (12), 28 september (12), 15 oktober (13) en 17 oktober (14).

In 2002 werden er relatief veel *merels* gezien. Het seizoenstotaal bedroeg 516 vogels. De eerste trekkende merels werden gezien op 6 september (11 ex.) en vanaf dat moment werden ze vrijwel dagelijks gezien, zij het in sterk wisselende aantallen. Het hoogtepunt van de trek viel in het derde septemberdecade en het eerste oktoberdecade. Hierna namen de aantallen gestaag af. Een sterke opleving deed zich voor tijdens en meteen na de koudeperiode in december. Er werden toen bijna 150 trekkende merels gezien. In hoeverre het hier echte trek betrof of vogels die de bossen van de Heuvelrug verruilden voor de villawijken van de aan-

grenzende dorpen is onduidelijk. De beste dagen waren 28 september (33), 1 oktober (39), 10 december (37) en 18 december (44).

De trek van *kramsvogel* week het afgelopen jaar nogal af van het gebruikelijke patroon. In de meeste jaren speelt het overgrote deel van de trek zich af op een beperkt aantal verspreide topdagen of gedurende een aaneengesloten periode van hooguit een week. Kort maar hevig lijkt het devies van de kramsvogel te zijn. Zo niet het afgelopen najaar. De eerste krammer werd gezien op 20 augustus en vervolgens werden er tot 5 oktober nu en dan kleine groepjes waargenomen. Vanaf 7 oktober kwam er enige echte trek op gang en vanaf 18 oktober trokken er honderden krammers per dag langs en dat ging zo door tot 26 november. Na 26 november werden er nog hooguit enkele tientallen kramsvogels op één dag gezien en een opleving onder invloed van vorst en sneeuw in december bleef uit. In totaal passeerden 16.899 kramsvogels de telpost. De beste dagen waren 29 oktober (1010), 2 november (964), 5 november (988) en 10 november (1038).

Na de werkelijk absurde trek van vorig jaar deed de *zanglijster* het dit jaar wat rustiger aan, alhoewel ook het seizoenstotaal van 2002 – 9465 exemplaren – tot de hoogste uit de 23-jarige telreeks van Noordhout behoort. De eerste trekkende zanglijsters werden gezien op 22 augustus. Vanaf 10 september trokken er tientallen tot honderden zanglijsters op een dag over en dat ging op dit niveau door tot eind oktober. De laatste 2 trekkende zanglijsters werden waargenomen op 2 december. De beste dagen waren 28 september (1088), 29 september (716), 7 oktober (893), 15 oktober (715) en 16 oktober (788).

De laatste jaren waren we verwend geraakt met seizoenstotalen van 30.000 *koperwieken* en meer, maar vorig jaar was het ineens een stuk minder en ook dit jaar bleef de trek wat betreft omvang achter bij die van najaren uit de tweede helft van de jaren negentig. Het seizoenstotaal van 2002 bleef steken op 23.943 exemplaren. De eerste koperwieken werden gezien op 18 september (3 ex.), maar pas vanaf 6 oktober was er sprake van trek van enige omvang. Een stevige trek-golf deed zich voor tussen 18 en 22 oktober. Daarna nam de trek geleidelijk af, al waren er nog verschillende korte oplevingen, onder andere rond 10 en 20 november. Na eind november werden nog maar weinig koperwieken gezien en de laatste vogels werden op 19 december waargenomen. De beste dagen waren 12 oktober (1944), 19 oktober (1932) en 22 oktober (1974).

De trek van *grote lijsters* strekt zich meestal uit over een lange periode en de dagtotalen zijn doorgaans laag. In dat beeld bracht ook het najaar van 2002 geen verandering. De eerste trekkende grote lijster werd gezien op 16 augustus. Vanaf half september kwam de trek echt op gang en deze duurde de hele maand oktober en een groot deel van november voort. De laatste trekkende grote lijster werd gezien op 20 december. Rond de akker zat toen ook al ruim een week een grote lijster uitbundig te zingen. De beste dagen waren 1 oktober (15), 10 oktober (15) en 17 oktober (16).

Goudhanen en mezen

De trek van *goudhanen* en *vuurgoudhanen* had het afgelopen najaar weinig om het lijf. In totaal werden er tussen begin september en eind november 37 goudhanen gezien. De beste dagen waren 5 en 19 november met respectievelijk 5 en 4

exemplaren. Vuurgoudhanen werden helemaal weinig gezien: slechts 3, en wel 1 exemplaar op 17 september, 1 exemplaar op 1 oktober en 1 exemplaar op 15 november.

Al begin september werden er regelmatig kleine groepjes *zwarte mezen* gezien en dat wekte grote verwachtingen voor de rest van het najaar. Maar zoals het wel vaker gaat met hoog gespannen verwachtingen, ze werden niet ten volle bewaarheid. De trek sudderde tot half november een beetje door. Daarna werden alleen op 8 december nog 2 trekkende zwarte mezen gezien. De beste dagen waren 2 en 8 oktober met respectievelijk 48 en 51 exemplaren.

Vuurgoudhaan - Bram Rijksen

Hoewel er niet van een echte invasie gesproken kon worden, was er toch vrij veel trek van *pimpelmezen*. In totaal werden er 1936 exemplaren gezien. De eerste trekker werd waargenomen op 1 september en vanaf 15 september kreeg de trek enige vorm. Vooral in het laatste decade van oktober trokken er veel pimpelmezen met soms enkele honderden op een dag. De trek hield tot omstreeks 10 december aan. Daarna werden alleen nog incidenteel trek groepjes gezien, de laatste op 31 december. De beste dagen waren 21 oktober (226), 22 oktober (107), 29 oktober (128) en 31 oktober (208).

Spreeuw

Voor het eerst sinds 1999 was de *spreeuw* weer de talrijkste soort met in totaal 51.877 exemplaren. De eerste spreeuwen werden gezien op 16 augustus, de laatste op 31 december. De meeste trek trad op tussen 20 september en 25 november. Vooral eind september en begin oktober kwamen er veel losse zwermen over

die gevormd werden door vogels die al trekkende aan het jagen waren op spinnetjes en insecten: een spreekwysse variant op "brood en koffie mee". De zwermen waren over het algemeen erg lastig te tellen, niet in de laatste plaats omdat er vaak slechts een gedeelte van te zien was. De beste dagen waren 27 september (2572), 7 oktober (2776) en 31 oktober (5834).

Vinken

Met een seizoenstotaal van 33.753 was de *vink* de op één na talrijkste soort. Het seizoenstotaal was echter aanzienlijk lager dan vorig jaar, toen er voor het eerst meer dan 50.000 vinken in een seizoen werden gezien. De eerste trekkende vink werd gezien op 1 september en tussen 27 september en 9 oktober trad de eerste serieuze trek golf op. Na een paar dagen met relatief weinig vinken volgde er tussen 15 en 22 oktober een tweede golf. Hierna werden er alleen op 29 oktober nog meer dan 1000 vinken gezien. In november doofde de trek geleidelijk uit. De laatste trekkende vinken werden gezien op 8 december. De beste dagen waren 28 september (3675), 7 oktober (2780) en 16 oktober (3311).

Er werden in het najaar van 2002 veel *kepen* gezien, in totaal 12.591. De eerste kepen werden waargenomen op 22 september en vanaf deze datum werden ze vrijwel dagelijks gezien. De sterkste trek deed zich voor tussen 10 oktober en 10 november. Na 5 december werden nog maar af en toe trekkende groepjes waargenomen. Op 31 december werden er ook nog enkele hoog overtrekkende groepen gezien, mogelijk sneeuwvlieders. De beste dagen waren 18 oktober (627), 20 oktober (702), 22 oktober (793) en 5 november (626). Behalve veel trekkers werden er rond de akker van Noordhout ook opvallend veel pleisterende kepen gezien. Van eind september tot eind december foerageerden er permanent enkele honderden op de akker en in de beukenlanen rond de akker. Vooral in de eerste helft van november waren er veel kepen, tot maximaal zo'n 1500.

De *putter* was het afgelopen najaar opvallend talrijk. Het seizoenstotaal liep dan ook op tot 1091 exemplaren, een nieuw seizoenrecord. Het vorige record dateert uit 1999, 760 exemplaren. De eerste trekkende putter werd gezien op 2 september, de laatste op 31 december. De meeste trek werd waargenomen in het derde septemberdecade. De beste dagen waren 20 september (57), 21 september (52) en 13 december (60).

Nooit eerder werden er in het najaar op Noordhout zoveel trekkende *sijzen* geteld als in 2002: 25.406 exemplaren. Hiermee was de sijz na de spreekwys en de vink qua aantal de derde soort. Het eerste groepje trekkende sijzen werd gezien op 25 augustus. Vanaf 15 september werden ze vrijwel dagelijks waargenomen en in steeds grotere aantallen. De trek bereikte een voorlopig hoogtepunt in het derde septemberdecade en het eerste oktoberdecade. Hierna namen de aantallen geleidelijk af om in de tweede helft van november en in het eerste decemberdecade weer wat toe te nemen. Dit bleek de opmaat voor een ronduit verbijsterende trek op 13 december toen er in 5,5 uur tellen 8654 sijzen voorbijtrokken: uiteraard een nieuw dagrecord. Het ging om honderden sijzen per kwartier en in enkele kwartieren passeerden er zelfs meer dan duizend. Om half drie 's middags werd de telling beëindigd, maar ook toen trokken er nog honderden sijzen per kwartier voorbij. Naar de oorzaak voor deze zeer massale trek kan slechts gegist worden. Misschien

had de stevige ijzel net over de grens in Duitsland er iets mee te maken. Waar we wel zeker van zijn, is dat het geen lokale beweging, zoals slaaptrek, betrof. Daarvoor duurde het verschijnsel veel te lang (tot ver in de middag), was de trek veel te gericht (de grote meerderheid trok naar west tot zuidwest, een kleiner deel naar zuid tot zuidoost; dit is op Noordhout de gebruikelijke richtingverdeling voor sijzentrek. Bij slaaptrek die we ook wel zien en die zich beperkt tot de eerste twee, hooguit drie kwartieren, treedt een veel grotere spreiding in richtingen op) en was het verschil in aantal met de dagen voor en na deze dag te groot (als het een lokale beweging was en het dus ging om vogels die in de directe omgeving van de telpost verbleven, zou je ook op de andere dagen aantallen moeten zien die op zijn minst in dezelfde orde van grootte liggen. Wat je nu zag was een geleidelijk aanzwellen van de trek naar deze topdag en daarna een scherpe afname naar 20 tot 30 sizen per dag). Andere dagen met goede sijzentrek waren 28 september (740), 1 oktober (1001), 10 oktober (874) en 10 december (1071).

Putter - Bram Rijksen

Ook de trek van de *kneu* verliep onder het motto “rustig aan dan breekt het lijntje niet”, want hoewel het seizoenstotaal er wezen mocht – 1836 exemplaren – bleven de dagtotalen bescheiden. De eerste kneuen werden gezien op 1 september en dat waren er gelijk 89. Vanaf 10 september werden dagelijks kneuen gezien en namen de aantallen ook toe. In het eerste oktoberdecade bereikte de trek het

hoogtepunt, waarna een geleidelijke afname volgde. In november werden nog slechts af en toe kneuen gezien. De laatste kneu werd waargenomen op 19 november. De beste dagen waren 2 oktober (145), 3 oktober (130), 7 oktober (152), 15 oktober (176) en 22 oktober (111).

Voor het eerst sinds 1996 trad er weer een invasie van *kruisbekken* op. In 1997 en in 2001 waren er weliswaar wat bewegingen in de vroege zomer geweest, maar deze groeiden niet uit tot een invasie. De invasie van 2002 was zeker geen grote. Op Noordhout werden in totaal 3287 trekkers geteld. Op basis van het absolute seizoenstotaal komt 2002 na 1983 (8232), 1996 (5371) en 1990 (3590) op de vierde plaats.

De beperkte omvang bleek ook uit het aantal pleisteraars dat in de (lariks)bossen rond de telpost aanwezig was. Het aantal vogels dat foerageert in het larikscomplex aan de westkant van de akker – een van de plekken in de regio om kruisbekken te zien als er kruisbekken zijn – is door de jaren een goede graadmeter gebleken voor de omvang van een invasie. Tijdens eerdere invasies pleisterden hier soms wel 400 kruisbekken, afgelopen najaar waren dat er maximaal zo'n 220. Het gedrag van deze vogels week overigens wat af van het "normale" patroon. Gewoonlijk zijn de aantallen in juli en augustus maximaal en vormen de vogels grote groepen. Vanaf half september nemen de aantallen geleidelijk af en vanaf eind oktober lossen de dan nog aanwezige groepen op in kleine groepen en paren. Afgelopen najaar namen de aantallen pleisteraars na eind oktober juist weer toe en vormden zich ook weer grotere groepen. Eind december pleisterde er in het lariksbos nog een groep van meer dan zeventig vogels. Het hoe en waarom van dit afwijkende beeld is onduidelijk, maar mogelijk heeft het iets te maken met de geslachtsverdeling onder de vogels. Het afgelopen jaar bestonden de groepen voor een opvallend groot deel uit (jonge) mannetjes.

Maar om terug te keren naar de trek, de eerste kruisbekken werden zoals te verwachten was - de trek was immers al in juni op gang gekomen - op de eerste teldag gezien. Er was in deze periode goede trek. Vanaf begin september namen de aantallen trekkers tot eind oktober geleidelijk af. Begin november leefde de trek weer duidelijk op met tientallen vogels op een dag. De trek bleef op dit niveau tot begin december, waarna er nog slechts nu en dan kleine trekgroepjes werden gezien. De beste dagen waren 14 augustus (125), 20 augustus (267), 22 augustus (297), 26 augustus (159), 10 november (129) en 15 november (105).

In 2002 was er veel trek van *goudvinken*. In totaal werden er precies 250 gezien, een nieuw seizoenrecord. Het oude record dateert uit 1995 toen er 229 trekkende goudvinken werden waargenomen. De eerste vogels werden op 20 september (3) vastgesteld, de laatste op 13 december. Het hoogtepunt van de trek viel in de periode 15 oktober tot 10 november. De beste dagen waren 17 en 24 oktober met respectievelijk 32 en 20 goudvinken.

In vergelijking met de voorgaande jaren werden er maar weinig *appelvinken* gezien, al was het seizoenstotaal – 322 vogels – nog altijd heel behoorlijk. De eerste trekkende appelvinken (3) werden al op 23 augustus gezien, de laatste (een groepje van 4) op 23 december. De meeste trek werd gezien in het eerste en tweede oktoberdecade. De beste dagen waren 3 en 16 oktober met respectievelijk 17 en 15 appelvinken.

Gorzen

Het aantal *ijsgorzen* hield het afgelopen najaar ook niet echt over. In totaal werden er slechts 18 gezien. De eerste trekkende ijsgors werd pas op 3 oktober waargenomen, de laatste op 5 november. Op één na kwamen alle in oktober voorbij; de meeste in het derde decade. De beste dagen waren 15 en 29 oktober met 3 ijsgorzen.

IJsgors - Bram Rijkssen

Het aantal trekkende *geelgorzen* wisselt van jaar tot jaar sterk maar lijkt de laatste jaren wat toe te nemen. Ook het aantal vogels dat in de late herfst en winter op de akker pleistert, neemt de laatste jaren enigszins toe. Groepjes van 5 tot 8 exemplaren zijn geen uitzondering meer. Wat betreft de trek rijst wel de vraag of de vogels die op Noordhout worden gezien echte trekkers dan wel zwervers zijn. Feit is dat de waarnemingen zich vrijwel elk jaar concentreren in de periode half oktober tot eind november, en dat was het afgelopen jaar niet anders. Er werden in totaal 50 geelgorzen gezien. De eerste vogel werd waargenomen op 21 oktober, de laatste op 29 december. De meeste geelgorzen werden gezien in het eerste en tweede novemberdecade. De beste dagen waren 1, 10 en 25 november en 23 december met 4 exemplaren.

Er werden in 2002 bar weinig *ortolanen* waargenomen: slechts 8 vogels vielen de trektellers ten deel. Dit werd vermoedelijk voor een belangrijk deel veroorzaakt door het ontbreken van aanhoudende oosten- tot zuidoostenwinden in de belangrijkste periode van doortrek (eind augustus-half september). Op 16 augustus en 13 september werden 2 ortolanen op een dag gezien.

Ook de trek van *rietgorzen* was het afgelopen jaar niet overdadig. In totaal werden 1039 trekkers geregistreerd. De eerste werd gezien op 21 september, de laatste op 11 december. Gedurende de laatste dagen van september, de gehele maand oktober en het eerste decade van november werden er dagelijks enkele tientallen gezien. Hierna nam de trek snel af en in december werden er nog sporadisch trekkende rietgorzen waargenomen. De beste dagen waren 7 oktober (61), 16 oktober (97) en 29 oktober (60).

Krenten

Het afgelopen najaar werden de volgende krenten uit de trekpap gevestigd.

Er werden in totaal 7 *grote zilverreigers* gezien. Een groepje van 4 vogels op 15 november, een solitaire vogel op 8 december en een groepje van 2 op 11 december. Geheel in lijn met de landelijke toename van deze soort worden ze ook op Noordhout steeds vaker gezien. Het totaal van 7 van het afgelopen najaar betekende een nieuw seizoensrecord.

Ronduit spectaculair waren de vele *ooievaars* van afgelopen najaar. Op 23 augustus passeerde er een groepje van 4 en op 25 augustus hing er ineens een schroevende wolk van 32 boven de telpost. Maar aangezien het voor sommige tellers nooit genoeg is, werd dat aantal een kleine week later nog wat opgevoerd: op 1 september passeerde een groep van 46 exemplaren. Op 12 en 29 september trokken er nog eenlingen voorbij. Het seizoenstotaal van 84 ooievaars betekent uiteraard een nieuw seizoensrecord. Zou er een verband zijn tussen de grootschalige overstromingen in Midden-Europa en het grote aantal ooievaars dat van het najaar in Nederland werd gezien?

In het najaar van 2002 werd er 1 *zwarte ooievaar* gezien en wel op 26 augustus. Onder het motto "hoe later in het najaar, hoe schoner het gevogelte" werd op de allerlaatste teldag van 2002, 31 december dus, een naar het westen overtrekkende onvolwassen *zeearend* waargenomen.

Voor Noordhoutse najaarsbegrippen werden er veel *rode wouwen* gezien: 5. Drie vogels werden gezien op 9 oktober tijdens een periode met een straffe oosten- tot noordoostenwind. Verder werden er nog rode wouwen gezien op 25 november (1 ex.) en op 10 december (1 ex.).

Er werd slechts 1 *roodpootvalk* gezien en wel op 16 augustus, de tweede teldag van het najaar. Dit beschamende seizoenstotaal werd mogelijk veroorzaakt door het geringe aantal dagen met oosten- tot zuidoostenwinden in augustus en september, de maanden waarin doorgaans de meeste roodpootvalken worden gezien. Tweemaal smaakten de tellers het genoeg van overtrekkende *kraanvogels*. Op 15 november trok er een groepje van 6 over en op 22 november nog een groepje van 2 vogels.

Zowel 12 als 15 september werden *morinelplevieren* gezien. Op de 12^e ging het om een solitaire vogel, op de 15^e om een groepje van 7 vogels dat luid roepend rondjes draaide boven de telpost.

Op 1 september vloog er een groep van 11 *kanoetstrandlopers* over de telpost.

Bonte strandlopers werden gezien op 5 en 15 november. Op de 5e ging het om 3 vogels, op de 15e om een groepje van 4. In beide gevallen vlogen de vogels in gezelschap van kieviten.

In de ochtend van 11 oktober, één van de eerste ochtenden met vorst, werd 1 naar het zuidoosten trekkende *houtsnip* waargenomen.

Er werden dit najaar 45 *rosse grutto's* gezien. Het ging om drie groepen, één van 7, één van 17 en één van 21 exemplaren die overtrokken op respectievelijk 26 augustus en 1 en 2 september.

Op 20 augustus trok er een groep van 21 *regenwulpen* over de telpost naar het zuidwesten. De meeste trek van deze soort wordt gemist, omdat die zich vroeger in het jaar afspeelt.

De *wulp* is in het najaar op Noordhout een schaarse soort. In de meeste jaren worden slechts enkelingen gezien. Dat was dit najaar anders doordat er tijdens de koudeperiode in december opmerkelijk veel wulpen werden gezien. In deze periode passeerden 249 wulpen de telpost met als beste dag 10 december met 106 exemplaren. Verder werden er nog wulpen waargenomen op 29 september (1) en op 22 november (2).

Liefst 4 *kleine jagers* werden er het afgelopen najaar gezien, een nieuw seizoensrecord. Dat voor het zien van kleine jagers in het binnenland geen woeste noordwesterstormen vereist zijn, blijkt wel weer uit de waarnemingen van afgelopen herfst. De eerste kleine jager – een adulte vogel donkere fase die een tijdlang boven de telpost bleef schroeven – werd gezien op 28 augustus bij een zwak tot matig noordenbriesje. Nummers 2 tot en met 4 werden alle gezien op 22 september bij een matige tot af en toe vrij krachtige wind uit het noordwesten. Overigens werden nooit eerder op de telpost 3 kleine jagers op één dag gezien.

In de nevel van 12 oktober doemde er opeens 1 langsfliederende *velduil* op boven de telpost.

Ook op trek gedragen *ijsvogels* zich alsof ze over een ruisende beek vliegen, maar in dit geval was het een ruisende graanakker. Op 23 augustus schichtte er 1 exemplaar strak naar het zuidwesten op een metertje of vier boven de grond.

Strandleeuweriken zijn in Utrecht schaars goed, maar op trek worden er jaarlijks wel enkele exemplaren waargenomen. Dit jaar was er sprake van een duidelijk doortregolfje. Op 18, 19 en 20 oktober kwamen er respectievelijk 1, 11 en 9 vogels over. Op 24 oktober werden nog eens 2 vogels gezien die gedurende enige tijd neerstreken op de akker.

Zeer mager, dat is wel de beste omschrijving voor de trek van *duinpiepers* van afgelopen jaar. Slechts 3 werden er in de vele teluren waargenomen en die kwamen ook nog eens allemaal op één dag voorbij: 27 september.

Drie was ook het seizoenstotaal van de *oeverpieper*. De vogels werden waargenomen op 4 en 10 oktober, respectievelijk 1 en 2 exemplaren.

Op 3 oktober trok er 1 *roodkeelpieper* luid roepend over telpost Noordhout.

Een overtrekkende *wielewaal* werd gezien op 16 augustus.

De *klapekster* behoort tot de meer regelmatige verschijningen op de telpost, maar talrijk zijn ze nooit, leuk wel. Afgelopen najaar werden er 7 gezien en wel 1 exemplaar op 10 oktober, 18 oktober, 20 oktober, 29 oktober, 31 oktober en 2 op 22 november.

Op 29 september vlogen er 2 solitaire *notenkrakers* over de telpost.

Van een andere zeldzaamheid – daar mag je zo langzamerhand in Nederland wel van spreken – werden eveneens 2 vogels waargenomen. Op zowel 12 oktober als op 10 november kon 1 trekkende *bonte kraai* worden genoteerd.

Het afgelopen najaar werden er liefst 32 trekverdachte *raven* gezien. Het ging telkens om groepen die soms luidruchtig werden begeleid door/uitgeleide werden gedaan door het standpaar. Op 28 augustus werden 2 hoog overtrekkende raven gezien, op 12 september een groep van 10, op 18 september een groep van 9 en op 24 september een groep van 11. Ook in het geval het hier geen trekkers maar zwervers betrof, dan nog ging het om voor Utrecht uitzonderlijk grote groepen.

Op de ochtend van 8 december - invallende vorst bij een stijve noordooster -

vloog er een groepje van 3 *pestvogels* in zuidwestelijke richting over de telpost. De enige *Europese kanarie* van het afgelopen najaar trok op 9 september over Noordhout.

Een *witbandkruisbek* werd waargenomen op 11 september en 2 *grote kruisbekken* passeerden op 6 december.

Er werden in 2002 wat minder *sneeuwgorzen* gezien dan in voorgaande jaren. In totaal werden er 8 waargenomen, 1 op 9 oktober, 1 op 16 oktober, een groepje van 4 op 24 oktober en een groepje van 2 op 1 november.

Vlinders

Tijdens de trektellingen op Noordhout worden ook altijd de trekkende vlinders bijgehouden. De *atalanta* is jaar in, jaar uit de talrijkste trekvlinder. In 2001 werden voor het eerst meer dan 1000 trekkende atalanta's in één seizoen vastgesteld en ook in 2002 werden er meer dan 1000 gezien, zij het dat het totaal met 1028 iets lager lag dan het vorige seizoen. Al meteen bij aanvang van de tellingen verliep de trek op het niveau van 20 tot 30 exemplaren op één dag. Begin september nam het aantal gestaag toe, culminerend in een grote piek op 13 september, toen er 244 trekkende atalanta's werden geteld: een nieuw dagrecord. Hierna nam de trek geleidelijk af, al liepen de aantallen op dagen met langdurig zon soms nog op tot ruim boven de 10. Zo werden er op 31 oktober nog 13 trekkers geteld. De laatste trekkende atalanta werd gezien op 15 november.

Van de *distelvlinder* worden eigenlijk ook jaarlijks wel enkele trekkers waargenomen, maar slechts in enkele jaren worden grotere aantallen gezien. Het beste jaar op Noordhout is nog altijd 1980. De trek van de distelvlinder speelt zich vooral af in augustus en de eerste helft van september en dat was ook in 2002 het geval. De eerste trekkende distelvlinders werden gezien op 14 augustus, de eerste tel-dag, en tot eind augustus werden ze regelmatig waargenomen. De laatste distelvlinders werden gezien op 1 september. De beste dagen waren 14 en 26 augustus, beide met 14 exemplaren. In totaal werden er 57 trekkende distelvlinders geteld.

Oranje luzernevlinders worden maar eens in de paar jaar gezien. Afgelopen najaar werden er 2 waargenomen, 1 op 9 september en 1 op 12 september.